

Silencis i nostàlgies

A ‘Mística conilla’, Jordi Lara dona

uns contes espectaculars, d’un lèxic admirable

Ponç Puigdevall / *El País*

A *Una màquina d’espavilar ocells de nit*, Jordi Lara (Vic, 1968) construïa un artefacte literari que incloïa gèneres i registres molt variats: es podia llegir com la crònica embogida de la història de la sardana, com una autobiografia estranya sobre la relació de l’autor amb la pràctica musical, com un assaig molt particular sobre el folklore i la cultura tradicional considerats com a verdares manifestacions artístiques; hi havia textos que derivaven cap a l’especulació sobre la pròpia escriptura, i hi havia moments intensos en què reflexionava al voltant del poder de la ficció com a “fuga estimulante” que no calia que s’enderiés a explicar les quatre coses essencials sobre la vida. Era un llibre molt ambiciós que volia abastar massa coses, però en els dos capítols en què el protagonisme recau sobre les peripècies de la Cobla-Orquestra Canigó, Lara aconseguia dur endavant una *nouvelle* de primera magnitud, demostrava que posseïa un arsenal enorme d’argúcies narratives per convertir una mínima trama argumental en una història esplèndida, i treia el màxim rendiment de la naturalitat i l’eficàcia de la seva voluntat d’estil. Que a més a més fos capaç de sorprendre a cada moment amb la descripció de la conducta d’uns personatges ben excèntrics, i que el seu caràcter fos prou definit per transmetre l’estranyesa que sentien davant de les minúcies quotidianes, constituïen dos motius afegits per esperar veure cap on s’encaminaria el seu pròxim llibre.

Per a satisfacció del lector, als sis contes llargs o *nouvelles* inclosos a *Mística conilla* —no se sap què és pitjor, si el títol o la fotografia del nu amb ales de la coberta— Lara deixa de banda la musicologia, i quan apareix es troba lligada de manera natural amb el món íntim dels personatges, tal com passa a *Scherzo per a*

bandoneó, per exemple, un homenatge a Borges, i que són les pàgines més fluïxes del recull: molts d'anys després, Borges torna a entrar en una sala de cine per saber de quina manera ha envellit Norma Desmond. No deixa de ser significatiu que a l'altre lloc on torna a aparèixer el cine, a *Dasha Biryuk*, conte sobre la mort del cinema i una reivindicació dels somnis com a substitut, el resultat es col·loqui també molt per sota del nivell de la resta del volum. Tampoc era difícil que fos així, perquè *Lo matí de la infantesa*, una mena de recreació de l'Aleph borgià a Osona i que conté una aparició memorable de Perejaume, que "s'allunyava més del que calia amb un caminar de no tornar"; *Zapatos de boscal*, relat sobre la memòria familiar que s'enllaça amb els primers moments de la Guerra Civil a Andalusia; *Un conte de fades* —que és el desenrotllament impecable del que s'anuncia—, i el que dona títol al llibre, una trobada d'antics alumnes, són espectaculars. La poesia "és allò que rau en el silenci que queda darrere una marieta que s'envola i no sap que ja ha perdut el nom de voliol", escriu Lara en el primer conte, i aquesta és la sensació que es té llegint la seva prosa, de la mateixa manera que el lector també s'apropia de la idea que deixa anar en el segon, que "allà dins hi havia una nostàlgia que no em pertanyia però que em penetrava amb la certesa d'un record propi".

A *Mística conilla* el lector hi trobarà un munt de regals: hi ha una capacitat lèxica admirable, i tot sovint es té la sensació com si parlés la memòria verbal de la plana de Vic; el sentit del ritme de la frase de l'autor és digne de ser escoltat com si s'estigués davant d'una partitura solemne; els personatges poden ser candorosos però mai elementals; que a les trames hi aparegui la pàtria i el paisatge de la infantesa no constitueix mai cap motiu d'embaïfament ni d'excés líric, i que se sàpiga combinar amb tanta sensatesa narrativa les tensions tràgiques i les revelacions profètiques fa que el lector enyori la botànica esplendorosa i la pau impagable dels camins que havent dinat els protagonistes de *Lo matí de la infantesa* recorren en bicicleta: "Ens emborratxàvem d'estiu: buscàvem la insolació pedalant sota la canícula, ens bevíem la suor calenta que ens baixava del front". Al llibre hi ha molts de regals, però és probable que el que

agraeixi més el lector sigui la capacitat de Lara per armar amb tanta destresa l'avenç de cada trama, sense caure en la temptació d'arribar a cap final que no desprengui la certesa de ser l'únic necessari.